

مجله علوم اجتماعی و انسانی دانشگاه شیراز
دوره بیست و یکم، شماره اول، بهار ۱۳۸۳ (پیاپی ۴۰)
(ویژه نامه زبان انگلیسی و زبان شناسی)

ترکیبات حرف اضافه‌دار گیلکی
استثنایی دیگر بر پارامتر هسته چامسکی

دکتر مرتضی یمینی**
دانشگاه شیراز

محمدرضا فلاحتی*
کتابخانه منطقه‌ای علوم و تکنولوژی

چکیده

هدف این تحقیق، بررسی ترکیبات حرف اضافه‌دار گیلکی و مقایسه نتایج آن با نظریه چامسکی، در خصوص پارامتر هسته می‌باشد. برای انجام تحقیق، ۱۲۰۰ آزمودنی از دو شهر فومن و رشت انتخاب و بر اساس متغیرهای سن، جنس، سواد و مکان به دوازده گروه تقسیم شدند. ۲۰ جمله به طور تصادفی از کریستن سن (۱۰۲-۹۷: ۱۳۷۵) انتخاب شد و پس از اعمال اصلاحات واژگانی و ساختاری مورد استفاده قرار گرفت. در هر جمله، یک جای خالی وجود داشت که می‌بایست با یک عبارت حرف اضافه‌دار مناسب تکمیل می‌شد. از این تعداد آزمودنی، ۲۴۰۲۰ ترکیب جمع‌آوری شد. ترکیبات به دست آمده به چهار گروه بدون حرف اضافه، دارای حرف اضافه پیشین، دارای حرف اضافه پسین و سرانجام ترکیبات دارای هر دو نوع حرف اضافه پیشین و پسین، به طور همزمان، تقسیم شدند. یافته‌ها نشان داد که در این زبان به جای اینکه پارامتر هسته دوتایی باشد، سه تایی است. به بیان دیگر، در ترکیبات حرف اضافه‌دار گیلکی، سه نوع ساختار به چشم می‌خورد: (۱) هسته-آغازین (۲) هسته-پایانی و سرانجام ترکیبی از موارد (۱) و (۲).

واژه‌های کلیدی: ۱. هسته ۲. هسته آغازین ۳. هسته پایانی ۴. اصول و پارامترها ۵. حرف اضافه پسین ۶. حرف اضافه پیشین

۱. مقدمه^۱

کوک و نیوسن (۱۶: ۱۹۹۶) می‌گویند: در یک زبان خاص، هسته همواره در یک سوی وابسته‌ها قرار می‌گیرد؛ یا پیش یا پس از آن. ردفورد (۲۰: ۱۹۹۸) به نقل از چامسکی می‌نویسد: دستور جهانی در خصوص جایگاه هسته تنها دو امکان را پیش روی ما قرار می‌دهد. یک زبان ممکن است یا «هسته-آغازین^۲» باشد یا «هسته-پایانی^۳». با توجه به دو نقل قول بالا، در می‌یابیم که از نظر چامسکی، هسته می‌تواند یا پیش از وابسته‌ها بیاید که چامسکی این نوع توالی را «هسته-آغازین» می‌نامد؛ یا پس از آن‌ها بیاید که او نام «هسته-پایانی» را بر آن‌ها می‌گذارد. به عنوان نمونه، گروه حرف اضافه‌ای انگلیسی، با حرف اضافه و گروه فعلی، با فعل شروع می‌شود؛ یعنی هر دو «هسته-آغازین» هستند؛ در گروه اضافه‌ای، حرف اضافه و در گروه فعلی، فعل هسته به حساب می‌آید. علاوه بر این، در تعریفی که چامسکی از

* مربی پژوهشی

** استادیار بخش زبانهای خارجی و زبان شناسی

مفهوم پارامتر هسته ارائه می‌دهد واژه دو سویه نیز به چشم می‌خورد و این می‌رساند که یک زبان خاص، یا «هسته-آغازین» است یا «هسته-پایانی» و در نتیجه، حالت بینابینی وجود ندارد. با وجود این فلاحتی (۲۰۰۰) ضمن سه سویه خواندن ترکیبات حرف اضافه‌دار گیلکی، از وجود سه نوع ساختار مختلف در این زبان خبر داد: ترکیبات «هسته-آغازین»، «هسته-پایانی» و ترکیبی از این دو مورد. وجود ترکیباتی چون ĵə rəšt (از رشت)، rəšt-ə ĵe (از رشت) و ĵə bam-ə sər (از پشت بام) و ... در این زبان، محققان حاضر را بر آن داشت تا در این زمینه به تحقیق بیشتری بپردازند. یادآوری می‌شود که در گیلکی، برخلاف فارسی که در آن، حروف اضافه همواره در جایگاه آغازین قرار می‌گیرند حرف اضافه، در جایگاه‌های مختلفی ظاهر می‌گردد. برای نمونه از میان سه مثال بالا، ĵə rəšt «هسته-آغازین» و rəšt-ə ĵe «هسته-پایانی» است. با این همه، ĵə bam-ə sər در هیچ یک از این دو گروه جای نمی‌گیرد و نوع سوم از ساختار را نشان می‌دهد که در آن پیش و پس از گروه اسمی، به طور همزمان، حرف اضافه آمده است. در این تحقیق، سعی خواهد شد برای این پرسش که آیا پارامتر هسته چامسکی، در مورد عبارات حرف اضافه‌ای گیلکی نیز صدق می‌کند یا نه پاسخ مناسبی ارائه گردد.

۲. روش پژوهش

۲.۱. آزمودنی‌ها

۱۲۰۰ آزمودنی از میان ساکنان شهرهای فومن و رشت، واقع در استان گیلان، به صورت تصادفی انتخاب شدند. آزمودنی‌ها، بر اساس متغیرهای سن، جنس، سواد و مکان، به ۱۶ گروه تقسیم شدند. از آنجایی که محققان نتوانستند در چهارگروه، به میزان کافی آزمودنی جمع‌آوری نمایند؛ گروه‌های پسران و دختران بی‌سواد فومنی و رشتی، از جمع آزمودنی‌های تحقیق خارج شدند. گروه‌های مورد بررسی در جدول ۱ نشان داده شده‌اند.

جدول ۱: گروه‌های مورد بررسی در تحقیق

سن		۱۵-۱۹ ساله				بالای ۵۰	
جنس	مرد	زن	مرد	زن	مرد	زن	
تحصیلات	باسواد	باسواد	بی‌سواد	باسواد	بی‌سواد	باسواد	
مکان (فومن)	a	b	c	d	e	f	
مکان (رشت)	g	h	i	j	k	l	

(فلاحتی، ۳۵: ۲۰۰۰)

۲.۲. ابزار پژوهش

فهرستی شامل ۲۰ جمله گیلکی، برگرفته از کتاب کریستن سن (۱۰۲-۹۷: ۱۳۷۵) انتخاب شد و پس از اعمال اصلاحات واژگانی و ساختاری، مورد استفاده قرار گرفت. در هر جمله، یک عبارت حرف اضافه‌ای وجود داشت که از جمله حذف شده بود. یکی از محققان حاضر که خود گویشور گیلکی است؛ برای هر جای خالی، تعدادی گزینه انتخاب نمود. برای اطمینان بیشتر، فهرست جملات به دو گویشور گیلکی دیگر نیز داده شد تا آن‌ها هم برای هر جای خالی، تمامی گزینه‌های ممکن را ثبت کنند. در ضمن، از گزینه‌های موجود در کریستن سن (۱۳۷۵) نیز استفاده شد. در پایان، برای هر پرسش تعدادی گزینه وجود داشت که از شم زبانی سه گویشور گیلکی و همچنین گزینه‌های مندرج در کریستن سن (۱۳۷۵) گرفته شده بود.

۲.۳. شیوه گردآوری داده‌ها

پنج دانش آموخته رشته مترجمی زبان انگلیسی که زبان مادری همگی گیلکی بود و بر الفبای آوانگار بین‌المللی نیز تسلط داشتند، انتخاب شدند. افراد یاد شده ۲۰ جمله موجود در فهرست را به صورت جدا و بدون ذکر گزینه‌ها برای آزمودنی‌ها خواندند و آزمودنی‌ها، یکی از گزینه‌ها را انتخاب نمودند. اگر پاسخ آزمودنی‌ها درگزینه‌ها وجود نداشت، ترکیب جدید توسط پرسشگر به فهرست اضافه می‌شد.

۲.۴. تقسیم‌بندی داده‌ها

پس از جمع‌آوری داده‌ها، ۲۴۰۲۰ ترکیب به دست آمد. این تعداد ترکیب، به چهار گروه ترکیبات بدون حرف اضافه، دارای حرف اضافه پیشین^۱، دارای حرف اضافه پسین^۲ و سرانجام، به ترکیبات دارای حرف اضافه پیشین و پسین، تقسیم شدند. بسامد چهار ترکیب یاد شده در گروه‌های مورد بررسی، در جدول ۲ نشان داده شده است.

جدول ۲: بسامد چهار نوع ترکیب حرف اضافه‌دار در گروه‌های مورد بررسی

گروه	بسامد ترکیب ۱	درصد	بسامد ترکیب ۲	درصد	بسامد ترکیب ۳	درصد	بسامد ترکیب ۴	درصد
a	۲۳۲	۱۱/۶	۱۴۴۱	۷۲/۰۵	۲۱۱	۱۰/۵۵	۱۱۶	۵/۸
b	۱۷۷	۸/۸۵	۱۵۰۸	۷۵/۴	۲۲۶	۱۱/۳	۸۹	۴/۴۵
c	۳۰۲	۱۵/۱	۱۳۹۶	۶۹/۸	۲۱۹	۱۰/۹۵	۸۳	۴/۱۵
d	۴۴۰	۲۲	۱۱۸۸	۵۹/۴	۲۸۱	۱۴/۰۵	۹۱	۴/۵۵
e	۲۴۳	۱۲/۱۵	۱۴۲۹	۷۱/۴۵	۲۱۷	۱۰/۸۵	۱۱۱	۵/۵۵
f	۹۵	۴/۷۵	۱۵۶۲	۷۸/۱	۱۸۳	۹/۱۵	۱۶۰	۸
g	۱۰۲	۵/۱	۱۵۹۵	۷۹/۷۵	۲۴۷	۱۲/۳۵	۵۶	۲/۸
h	۳۷۵	۱۸/۷۵	۱۳۲۸	۶۶/۴	۲۱۰	۱۰/۵	۸۷	۴/۳۵
i	۴۳۶	۲۱/۸	۱۲۵۲	۶۲/۶	۲۶۶	۱۳/۳	۴۶	۲/۳
j	۲۸۱	۱۴/۰۵	۱۳۷۳	۶۸/۶۵	۲۵۹	۱۲/۹۵	۸۷	۴/۳۵
k	۴۶۰	۲۳	۱۱۷۵	۵۸/۷۵	۲۸۹	۱۴/۴۵	۷۶	۳/۸
l	۴۱۴	۲۰/۷	۱۲۳۰	۶۱/۵	۲۸۲	۱۴/۱	۷۴	۳/۷
مجموع	۳۵۷۷	۱۴/۸۲۱	۱۶۴۷۷	۶۸/۶۵۴	۲۸۹۰	۱۲/۰۴۲	۱۰۷۶	۴/۴۸۳

ترکیب ۱ = حرف اضافه پیشین + اسم، ترکیب ۲ = اسم + حرف اضافه پسین، ترکیب ۳ = حرف اضافه پیشین + اسم + حرف اضافه پسین، ترکیب ۴ = ترکیب بدون حرف اضافه

۳. یافته‌های تحقیق

از چهار ترکیب به دست آمده، یک ترکیب که بدون حرف اضافه است؛ ارتباطی به موضوع پژوهش حاضر ندارد، بنابراین ۳ ترکیب دیگر در زیر ارائه می‌گردد:

۱. از مجموع ۲۴۰۲۰ ترکیب موجود، ۳۵۷۷ ترکیب (۱۴/۸۲٪) دارای حرف اضافه پیشین بودند. مثال‌های زیر از

این نوعند:

bušo bə xanə. (به خانه رفت.)

خانه به رفت

ǰə šəhr bæmæm. (از شهر آمدم.)

آمدم شهر از

۲. ترکیب دوم، مربوط به حروف اضافه پسین و مشتمل بر ۱۶۴۷۷ مورد (۶۸/۶۵٪) بود؛ در واقع اکثریت ترکیب‌ها

را تشکیل می‌داد. مثال‌های زیر نشان دهنده این نوع ترکیبند:

mi rəxtæn-ə ?ab-ə ?æmræ bošostæm. (لباسهایم را با آب شستم.)

شستم با رابط-آب را-لباسهای من

mi vərjʌ biniš. (پهلوی من بشین.)

بشین پهلوی من

۳. گروه سوم از داده‌ها، دارای حرف اضافه پیشین و پسین با هم بود و در جمع، ۲۸۹۰ ترکیب (۱۲/۰۴٪) از این

نوع بودند. ترکیبات یاد شده به پنج دسته زیر تقسیم می‌شوند:

الف. از+گروه اسمی+جور ج. مثل:

?æz dar-ə ǰor-ə ǰe bəkəft bə zi:r. (از بالای درخت افتاد پایین)

زیر به افتاد از بالای رابط-درخت از

ب. از+گروه اسمی+ج مثل:

?æz šəhr-ə ǰe bæmæm. (از شهر آمدم.)

آمدم از رابط-شهر از

ج. از+گروه اسمی+جور مثل:

?æz dar-ə ǰor bəkəft bə zi:r. (از بالای درخت افتاد پایین.)

زیر به افتاد بالا رابط-درخت از

د. ج+گروه اسمی+ج مثل:

ǰə rəšt-ə ǰe bæmæm. (از رشت آمدم.)

آمدم از رشت-رابط از

ه. ج+گروه اسمی+سر مثل:

ǰə bam-ə sər bəkəft bə zi:r. (از بالای پشت بام افتاد پایین.)

زیر به افتاد بالا رابط-بام از

شایان ذکر است که ترکیبات یاد شده تنها موارد موجود در گیلکی نیستند و علت محدود شدن این نوع ترکیب، به

موارد یاد شده، آن است که بر اساس جملات محدود پرسشنامه آزمودنی‌ها فقط ترکیبات بالا را تولید کرده‌اند. بسامد

ترکیبات یاد شده، در ۱۲ گروه مورد بررسی، به قراری است که در جدول ۳ آمده است.

از پنج ترکیب یاد شده، ۳ ترکیب دارای حرف اضافه پیشین فارسی و حرف اضافه پسین گیلکی هستند (ترکیبات

الف، ب، و ج) و دو ترکیب دیگر دارای حرف اضافه پیشین و پسین گیلکی می‌باشند.

جدول ۳: بسامد ترکیبات حرف اضافه پیشین + گروه اسمی + حرف اضافه پسین در ۱۲ گروه

ترکیب	a	B	C	d	e	f	g	h	I	j	k	l	جمع
از+گروه اسمی+جور ^ج	۵	۱۲	۱۵	۲۰	۶	۸	۵	۰	۲۶	۴۵	۳۷	۳۸	۲۱۷
از+گروه اسمی+ج	۳۷	۴۶	۳۲	۷۳	۲۸	۲۶	۵۶	۱۷	۷۸	۴۳	۸۶	۵۹	۵۸۱
از+گروه اسمی+جور	۶۴	۵۳	۴۵	۴۱	۶۰	۱۷	۷۵	۸۸	۱۴	۱۲	۱۳	۲۱	۵۰۳
ج+گروه اسمی+ج	۲	۳	۱۶	۳۱	۰	۰	۶	۰	۲۴	۳۹	۴۸	۵۵	۲۲۵
ج+گروه اسمی+سر	۲	۱۲	۱۱	۱۶	۲۳	۳۲	۵	۵	۲۴	۲۰	۵	۹	۱۶۴
جمع	۲۱۱	۲۲۶	۲۱۹	۲۸۱	۲۱۷	۱۸۳	۲۴۷	۲۱۰	۲۶۶	۲۵۹	۲۸۹	۲۸۲	۲۸۹۰

۴. بحث

همان‌گونه که در آغاز این تحقیق بیان شد، چامسکی در بحث خود پیرامون پارامتر هسته، معتقد است که یک زبان خاص یا هسته آغازین است یا هسته پایانی؛ اما در این تحقیق، سه نوع گروه اضافه‌ای دیده شد. در یکی حرف اضافه در آغاز گروه قرار داشت و از این نظر، گروه، «هسته-آغازین» بود. در گروه دوم، حرف اضافه در آخر گروه اضافه‌ای آمده بود و در نتیجه، گروه را می‌توان «هسته-پایانی» نامید. این نوع استثناها قبلاً نیز گزارش شده است. برای نمونه کوک و نیوسن (۱۹۹۶: ۱۶) اظهار داشته‌اند که زبان آلمانی، استثنایی بر پارامتر هسته چامسکی است. بررسی مثال‌هایی از زبان آلمانی نشان می‌دهد که دو مورد گروه اضافه‌ای بالا در آن زبان هم یافت می‌شود. به مثال‌های زیر که سه گروه اول آن «هسته-پایانی» و سه گروه دیگر «هسته-آغازین» هستند، توجه کنید. (در این مثال‌ها 'ح' به جای 'حرف تعریف' به کار برده شده است).

1. die Straße entlang (در امتداد خیابان)
در امتداد خیابان ح
2. der Post gegenüber (روبروی پست)
روبروی پست ح
3. der Überlieferung nach (طبق روایت)
طبق روایت ح
4. gegenüber von der Post (روبروی پست)
پست ح از روبروی
5. mit dem Bus (با اتوبوس)
اتوبوس ح با
6. für meinen Bruder (برای برادرم)
برای برادرم

و اما ساختاری در گیلکی دیده می‌شود که در آلمانی وجود ندارد و آن حضور همزمان حرف اضافه پیشین و پسین، در یک گروه است. در این خصوص نکات زیر قابل توجه است:

با توجه به فراوانی ترکیبات یاد شده در گروه‌های مورد بررسی، ناگزیر خواهیم بود، وجود چنین ترکیبی را در زبان گیلکی بپذیریم که البته این نکته استثنا بر نظریه چامسکی است. شاید چنین به نظر برسد که در این نوع ترکیبات، حروف اضافه فارسی با حروف اضافه گیلکی ترکیب شده‌اند و اگر ملاک تنها حروف اضافه گیلکی باشد، دیگر ترکیبی که دارای حرف اضافه پیشین و پسین آن هم به طور همزمان

باشد، نخواهیم داشت. چنین ادعایی با توجه به ترکیباتی چون "ج+ گروه اسمی+ج" و "ج+ گروه اسمی+جور" که هیچگونه حرف اضافه فارسی در آنها وجود ندارد، قابل رد است.

شاید با توجه به بسامد این ترکیبات گفته شود که فراوانی پایین آنها مانع از این می‌شود که چنین ترکیباتی را زنده بشماریم. ولی همان گونه که جدول ۲ نشان می‌دهد، این نوع ترکیب توسط آزمودنی‌های هر دوازده گروه تولید شده و از بسامدی بین (۹ تا ۱۴) درصد برخوردار بوده است. بنابراین هر چند چنین ترکیبی از بسامد چندان بالایی برخوردار نیست؛ ولی نمی‌توان آن را از موضوع تحقیق خارج کرد.

در اینجا برای روشن تر شدن بحث، معادل گیلکی دو گروه حرف اضافه‌ای "از رشت" و "از بالای درخت" را که می‌توان به پنج صورت مختلف بیان کرد، می‌آوریم؛ هر چند که می‌دانیم این صورت‌ها از بسامد یکسانی برخوردار نیستند:

الف. $rəšt-ə \text{ } \check{e}$, $\check{y}ə \text{ } rəšt$, $\check{y}ə \text{ } rəšt-ə \text{ } \check{e}$, $?æz \text{ } rəšt-ə \text{ } \check{e}$, $?æz \text{ } rəšt$

ب. $\check{y}ə \text{ } dar-ə \text{ } \check{y}or$, $dar-ə \text{ } \check{y}or-ə \text{ } \check{e}$, $\check{y}ə \text{ } dar-ə \text{ } \check{y}or-ə \text{ } \check{e}$, $?æz \text{ } dar-ə \text{ } \check{y}or$, $?æz \text{ } dar-ə \text{ } \check{y}or-ə \text{ } \check{e}$

داده‌های تحقیق نشان داد که بسامد ترکیب گروه اسمی+حرف اضافه پسین در گیلکی، بسیار بیشتر از ترکیب حرف اضافه پیشین+گروه اسمی است. این بسامد بالا، شاید نشانگر ترکیب اصلی حروف اضافه در این زبان باشد. دو ترکیب دیگر هم که با بسامدی نزدیک به هم به کار گرفته شده‌اند، بایستی مورد تجزیه و تحلیل قرار گیرند. بنابراین مطالب زیر در این مورد ارائه می‌گردد.

با توجه به داده‌های این تحقیق و بر اساس آنچه که کریستن‌سن (۱۳۷۵) آورده است، وجود دو نوع حرف اضافه پیشین و پسین در گیلکی مسجل است. افزون بر آن، بر پایه آنچه که یافته‌های این پژوهش نشان داده است، هم‌آیی این دو نوع حرف اضافه هم محرز است. از اینجا می‌توان سه نوع حرف اضافه را در گیلکی تشخیص داد:

۱. حرف اضافه پیشین؛ حروفی مثل be , ba , $?æz$, bi , ta و غیره که بیشتر فارسی هستند و هیچگاه پس از گروه اسمی قرار نمی‌گیرند.

۲. حرف اضافه پسین؛ حروفی مثل $?æmræ$, $\check{y}a$, $durun$, $\check{y}i:r$, $\check{y}or$ و غیره که همیشه پس از گروه اسمی قرار می‌گیرند و همه حروف اضافه گیلکی (غیر فارسی) هستند.

۳. حرف اضافه پیشین و پسین؛ در این نوع فقط حرف اضافه $\check{y}e$ دیده می‌شود که هم می‌تواند بعد از گروه اسمی در آید و هم قبل از گروه اسمی و هم همزمان قبل و بعد از آن.

با توجه به این دسته بندی، می‌توان مثال‌های (الف) و (ب) را بررسی کرد. در برگردان "از رشت"، $\check{y}e$ به سه صورت ممکن یاد شده به کار رفته، ترکیبات $rəšt-ə \text{ } \check{e}$, $\check{y}ə \text{ } rəšt$, $\check{y}ə \text{ } rəšt-ə \text{ } \check{e}$ را ساخته است. در دو ترکیب دیگر که $?æz$ شرکت دارد و یک حرف اضافه پیشین است یا $\check{y}e$ هم شرکت می‌کند که در این صورت پس از اسم در می‌آید ($?æz$ $rəšt-ə \text{ } \check{y}e$) و یا اصلاً شرکت ندارد و ساختاری شبیه فارسی به وجود می‌آید ($?æz \text{ } rəšt$). در برگردان‌های "از بالای درخت" $\check{y}or$ به طور یکنواخت پس از اسم می‌آید و $\check{y}e$ به یکی از سه صورت یاد شده و در نتیجه ترکیبات $\check{y}ə \text{ } dar-ə \text{ } \check{y}or$, $dar-ə \text{ } \check{y}or-ə \text{ } \check{e}$, $\check{y}ə \text{ } dar-ə \text{ } \check{y}or-ə \text{ } \check{e}$ ساخته می‌شود. در ترکیب با $?æz$ هم یا $\check{y}e$ شرکت ندارد که $?æz \text{ } dar-ə \text{ } \check{y}or$ به وجود می‌آید و یا شرکت دارد که به صورت حرف اضافه پسین ظاهر می‌شود و ترکیب $?æz \text{ } dar-ə \text{ } \check{y}or-ə \text{ } \check{e}$ را می‌سازد.

۵. نتیجه‌گیری

یافته‌های تحقیق به وضوح، وجود سه نوع ساختار مختلف را در گروه حرف اضافه‌ای گیلکی به اثبات می‌رساند: حرف اضافه پیشین+گروه اسمی؛ گروه اسمی+حرف اضافه پسین و حرف اضافه پیشین+گروه اسمی+حرف اضافه پسین. دو ساختار اول شباهت گیلکی را به آلمانی نشان می‌دهد و با توجه به این که کوک و نیوسن (۱۹۹۶)، آلمانی را استثنائی بر پارامتر هسته چامسکی می‌دانند، می‌توان گفت گیلکی هم استثنائی دیگر است. علاوه بر آن گیلکی شامل

استثنائی دیگر نیز می‌باشد و آن وجود ساختار نوع سوم در آن است که از این نظر گروه اضافه‌ای نه هسته آغازین و نه هسته پایانی؛ بلکه ترکیبی از آن دو می‌باشد.

یادداشت‌ها

۱. در این مقاله مراد از گیلکی، زبانی است که در محل جمع آوری داده‌ها، فومن و رشت، به آن صحبت می‌شود.
2. Head-initial
3. Head-final
4. Preposition
5. Postposition

منابع

الف: فارسی

کریستن سن، آرتور (۱۳۷۵). *گویش گیلکی رشت*. ترجمه و تحشیه جعفر خامی‌زاده. تهران: سروش.

ب: انگلیسی

Cook, V. J. and Newson, Mark. (1996). **Chomsky's Universal Grammer**, (2nd ed.), Oxford: Blackwell Publishers Ltd.

Falahati, M. R. (2000). *Variations in the Use of Prepositions as Shown by Gilaki Speakers of Fuman and Rasht*. M.A. Thesis, Shiraz: Shiraz University.

Radford, A. (1998). **Syntax**, Cambridge: Cambridge University Press.